

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ...	4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ...	2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka ...	1 " 20 "	Majiteľ' a vydavateľ' :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
Jednotlivé číslo 8 hal.		JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kto búri?

Od krátkeho času židovské, socialdemokratické a národnárske noviny najvztekľejšími nápadmi oborujú sa na kresťanskú ľudovú stranu. Zbytočné by bolo dokázať, že všetkými nekresťanskými novinami previeva zkazonosný duch liberálny. — V tomto duchu písané všetky židovské a socialdemokratické noviny a plátky národnárskych vodcov, v každom čísle oslavujú zásady liberálne, ktoré kresťanstvu a pospolitému ľudu aj v Uhorsku narobili nevyslovnej škody duševnej a hmotnej.

Celá tá driečna spoločnosť židovských novinárov, socialdemokratických a národnárskych vodcov jednotajne vyhadzujú na oči kresťanskej ľudovej strane, že ona búri. Pohliadnime teda po prvé v čom záleží to búrenie kresťanskej ľudovej strany dľa pochopov židovských a socialdemokratických novinárov. Židovskí a socialdemokratickí vodcovia z toho obviňujú kresťanskú ľudovú stranu, že ona búri pokoj medzi konfessiami v krajine.

Židia jednotajne to opakujú, že kresťanská ľudová strana búri proti židovstvu. Nuž každej statočnej strany politickej povinnosťou je vo verejnom živote chyby a výstupy tam odokryvať, kde sa nachodia. Toto ale nemôže sa považovať za búrenie. Skrže to, že kresťanská ľudová strana žiada v sociálnom ohľade pre kresťanský ľud osožné zákony, nebúri proti židovstvu. Predsa ale aj z príležitosti pojednávania exekučného zákona to písaly židovské noviny, že tento zákon namierený je proti židovstvu. Veď áno, proti židovským úžerníkom a vyzieračom je on na-

mierený, nie ale proti židovskému náboženstvu. Alebo keď kresťanské noviny zatracujú hnusné kšefty židovských hyen bankárskych, či skrže to búria proti židovskému náboženstvu? Celý svet vie o tom, ak hnusné kupectvo prevádzajú židáci s kresťanskými dievkami, predávajú ich, ako jalovičky do nestídatých domov v Europe, na Balkán, ba až do Azie, Severnej a Južnej Ameriky. Keď teda kresťanské noviny proti týmto ohavnostiam píšu, či skrže to búria proti náboženstvu židovskému? Na žiadosť pád! Pohliadnime ale, kto búri nadovšetko proti katolíkom.

Židovskí novinári znevažujú katolícku cirkev v jej základných pravdách každodenne. Vysmieľujú sa z jej obradov, biskupov a knazov tupia a hania verejne. Neni toto búrenie proti katolíkom? Čo sú to ale za ľudia, čo sa to opovážia robiť? Židovskí junáci, ktorí jestli sa narodili v Uhorsku, učili sa, jestli sa učili, v katolíckych školách; jestli sa ale nenarodili v Uhorsku, do-vandrovali sem z Haliča, z Polskej, alebo z Ruska a teraz tu robia verejnú mienku, tupia, hania beztrestne sväté náboženstvo jedenásť millionov katolíkov. Kto teda búri?

Niekoľko kalvínskych pastorov shromaždilo sa v Budapešti a v bezúzdnom fanatizme dekretovali len tú maličkosť, že katolíkom odobrať treba cirkevné statky. Hrstka fanatičných kalvínov odobrať chce cirkevné majetky jedenásť millionom katolíkov! Či to není búrenie? To hlúpe uzavretie z fanatizovaných pastorov kalvínskych naporad podporovaly všetky židovské noviny. Nebolo toto cestou tlače páchané búrenie proti katolíkom?

Svätý Otec, rímsky pápež Pius X. vydal v

záležitosti miešaných manželstiev Encykliku «*Ne temere*». K tomuto má právo, ako viditeľná hlava katolíckej cirkve celého sveta a vyplní tým len svoju svätú povinnosť. Čo zas na to fanatickí luteráni a kalvíni? Vydržiavajú okresné shromaždenia a vynášajú uzavretia, ktorými protestujú proti Encyklike rímskeho pápeža, viditeľnej hlavy celého katolíckeho sveta. Není toto búrenie proti náboženstvu katolíckemu? Židovské noviny ale zaujali sa napospol aj tejto záležitosti fanatických pastorov kalvinských a luteránských a zle nedobre na rímskeho pápeža, že sa vraj opovážil vydať Encykliku v záležitosti miešaných manželstiev. Či to není zas podľa búrenie, akého dopúšťajú sa proti katolíckemu náboženstvu luteránski a kalvínski pastori a s nimi v spojení celé novinárstvo židovské? Kto teda búri?

Socialdemokrati jednoducho píšú a hovoria, že im je náboženstvo privátna vec. Pri tom ale neustále brízgajú na náboženstvo katolícke. Není to búrenie? Verejne zapierajú Boha, večnosť, peklo a nebo. Miesto sviatosti stavu manželského ohlasujú slobodnú lásku, verejné smilstvo. Katolícku cirkev a jej vierouky napádajú v jejich základoch. Posmech robia zo sviatosti v novinách a v shromaždeniach. Není to búrenie proti katolíckemu náboženstvu?

Aby konečne hŕstka židov, socialdemokratov a iných neznabohov jedenásť millionov katolíkov ďalej otročiť nemohla, katolíci Uhorska organizujú sa v Jednote Katolíckeho Ludu. Túto organizáciu podporuje kresťanská ľudová strana a keby ju nepodporovala, nebola by ani kresťanská, ani ľudová. Podporuje Jednotu Katolíckeho Ludu tým viacej, bo túto Katolícku Jednotu sám svätý Otec, slávne panujúci pápež Pius X. vrele odporúča a svoje požehnanie jej udelil. Jednota Katolíckeho Ludu je teda ustanovižen čisto katolícka, ktorú každý katolík veriaci, či je svetský, alebo duchovný, všemožne podporovať musí. Dľa svojich potvrdených stanov, katolícka Jednota povolaná je katolícky ľud shromažďovať v jednom tábore okolo kríža. Cieľom jej je katolícky ľud vyslobodiť z otroctva duševného a hmotného, v akom sa včul nachádza, poučovať ho živým slovom v shromaždeniach a na písme v novinách, letákoch a spisoch. Krom toho katolícka Jednota svojim členom poskytuje aj práv-

nej rady a úpravy v rozličných záležitostiach. Ciele a úlohy katolíckej Jednoty sú na toľko šľachetné, že proti nim žiadon rozumný a šľachetný človek námietky pozdvihnúť nemôže.

Čo ale židovstvo a socialdemokrati? Tí rozpisujú v jejich novinách, že Jednota Katolíckeho Ludu búri pokoj medzi konfessiami krajiny. A čo zas vodcovia národnári? Kde sa nachodia židia a socialdemokrati, tam nikdy nechýbajú vodcovia národnári. Títo páni teraz vždy tak tancujú, ako im židia a socialdemokrati pískajú. Vodcovia národnári, luteráni bez viery a katolíci dľa mena búria proti katolíckej Jednote, brízgajú na ňu a na kresťanskú ľudovú stranu, odvádajú katolícky ľud od kríža a uvalujú na zavedených ťažké kríže pod ktorými horko trpia pre nich v žalároch. Kto teda búri? Židovstvo, socialdemokrati a národnári vodcovia!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Šírenie sa Jednoty Katolíckeho Ludu ešte aj v tomto čase súrných prác poľných robí veľké pokroky. Tábor katolíkov zmáha sa s každým týždňom. Je to aj celkom v poriadku, bo proti organizovaným nepriateľom katolíckej viery pevne zorganizovaní musia byť všetci katolíci krajiny. Čo nám donesie budúcnosť, to nevieme, že ale snáď už v blízkom čase bojovať musíme proti krutým nepriateľom kresťanstva, na to nikdy nesmieme zabívať. Naša sila ale leží len v Jednote. Preto aby sme zvíťazili nad našimi nepriateľmi, sdrúžme a spojme sa, ako to v minulom týždni urobily nasledujúce obce:

Nagyugrócz (stolica Bars). K veľkému utvorenému shromaždeniu dostavili sa horliví veriaci z obcí: Nagyugrócz, Kisugrócz, Simony, Kiskeresnye, Pázsit, Oszlány a Kalacsna. Z popredných mužov katolíckeho obecnstva boli prítomní: Ján Fojtek dekan, farár Georg Bartáky, Eduard Skorpil správca statku, kaplán Ján Záhora a Rudolf Ceizel. Shromaždenie zahájil peknu rečou Ján Záhora počom v uvážnej prednáške ciele a pôsobenie katolíckej Jednoty vysvetľoval Ján Bartos. Za miestneho správcu vyvolený bol Jan Záhora. Do Jednoty vstúpilo hneď na mieste 190 členov.

Veľké utvorené shromaždenia byly 9. augusta v obciach: **Gyergyóremete** (stolica Csik), **Gyergyóditró**

(stolica Csik), **Csomafalva** (stolica Csik), **Tekerópatak** (stolica Csik), **Kilyényfalva** (stolica Csik), **Köblény** (stolica Baranya), **Hegyhátmaróc** (stolica Baranya), **Viziszentgyörgy** (stolica Zala), **Murasiklós** (stolica Zala), **Drávaszentmárton** (stolica Somogy), **Bajmok** (stolica Bács), **Csikrákos** (stolica Csik), **Gyimes** (stolica Csik), **Taksony** (stolica Pest), **Besenyszög** (stolica Jász-Nagykún-Szolnok), **Csikszenttamás** (stolica Csik), **Csikszentdomonkos** (stolica Csik), **Nagynyárad** (stolica Baranya), **Majs** (stolica Baranya), **Harc** (stolica Tolna), **Jávod** (stolica Tolna).

Toto je výsledok utvorovania katolíckej Jednoty behom jedného týždňa. Sú ale mnohé obce ešte, o ktorých neslyšaf, že by sa hýbaly v nich katolícki veriaci. Jední ešte spia, kým ich z tuhého sna nezobudí Boh dajakým prísnym navštívením, druhí nemajú smelosti, alebo už sadli na lep falošným prorokom a ochotnej poslúchajú nesvedomitých zvodcov ľudu, ako tých vodcov, ktorých im Boh ustanovil za predstavených cirkevných. Nech je tomu ako chce! Včul je ale čas na to, aby v každej obci, kde katolícka Jednota není ešte utvorená, svojmu náboženstvu verne oddaní veriaci, pod vodcovstvom svojich duchovných, shŕňali sa kolo zástavy Jednoty Katolíckeho Ľudu.

Boj proti krčmám.

Zatvorenie krčiem v nedeľu a vo sviatok.

Dľa všeobecnej starej zkušnosti, bohužiaľ, pospolité ľuď vo veľkom počte oddaný je nemiernosti v pití liehových nápojov, totižto opilstvu. Všeobecná zkušnosť nás tiež o tom poučuje, že kto sa raz na pijatiku dal, ten na pekné slovo od tejto náruživosti neupustí. Ku utlačeniu pijanstva potrebné sú prísne nariadenia.

Ponektoré právomocnosti stoličné, k zahateniu opilstva nariadily, aby na jejich území krčmy v nedeľu a vo sviatok zatvorené byly. Zarovnak aj predstavenstvá mnohých obcí už uzavrely, že v dni nedeľové a sviatočné netrpiatvorené krčmy vo svojej obci. Tieto príklady maly by všetky stoličné právomocnosti a predstavenstvá všetkých obcí nasledovať, len tak by sa mohlo pomôcť pospolitému ľudu, ktorý toľko trpí pod hroznými následkami opilstva.

Ak blahonosne účinkuje na ľud zatvorenie krčiem cez nedeľu a sviatky, to len jedným príkladom osvetlíme. Hlavný slúžny okresu Mocs

v stolici koložskej ešte 1. októbra 1907. nariadil, aby od tohoto dňa v celom jeho okrese zatvorené byly krčmy v sobotu od 6-ej hodiny večer až do 6-ej hodiny ráno v pondelok a tiež aj v každý sviatok. Po dnes teda cez 11 mesiacov prevedené je toto nariadenie. Následky tohoto nariadenia sú očividomé. Za prvé, dľa úradného výkazu, bítkárstva a iné výstupky v celom okrese zmenšily sa v tom krátkom čase o 50 procentov. Za druhé, ľud je poslušnejší, poriadnejší a pracovitejší a jestli to nariadenie cez dlhší čas v platnosti ostane, smožne sa tamojší ľud mravne a hmotne.

Prísne nariadenie hlavného slúžného ale nebolo po srsti krčmárom, ktorí tam, ako kde inde sú samí židáci. Obžalovali hlavného slúžného u finančného ministra a odovonnili obžalobu tým, že sa trúnku málo mína a že z toho veľkú škodu má štát. Tým židovským krčmárom išlo na ráz o blahobyť štátu. Len že finančný minister tú obžalobu odoslal ministrovi vnútra. Na to celá intelligencia okresu, statkári, kňazi bez rozdielu náboženstva, úradníci, notári podpísali memorandum na ministra vnútra, v ktorom prosia, aby nariadenie hlavného slúžného v platnosti podržané bolo, bo pospolité ľuď len na tento spôsob možno zachrániť od mravnej a hmotnej záhuby.

Tento príklad majú opravdoví priatelia ľudu nasledovať po všetkých stranách. Netreba ohľad brať na židovských krčmárov, lež na kresťanský ľud. Jestli chceme, aby náš ľud bol zdravý, mravný, zámožný, v nedeľu a vo sviatok zatvárajme krčmy.

VIII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Krajinské družstvo katolíckych spolkov uhorských, ktoré prítomne sriaďuje VIII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska, rozposiela už pozvania ku tomuto shromeždeniu, ktoré vydržiavať sa bude 13., 14. a 15. septembra vo veľkej dvorane priemyselnej v mestskom lesíku v Budapešti.

Ku VIII. valnému shromaždeniu katolíkov Uhorska slúžia a vydávajú sa dvojake vstúpenky (karty).

Vstúpenky po 1 korune, ktorými možno

účasť brať vo verejných a odborných zasadnutiach valného shromaždenia a v kongresoch jednotlivých spolkov v rámci valného shromaždenia vydržiavaných.

Karty členovské po 5 korunách, ktorými aj bez vstúpenky možno účasť brať na všetkých zasadnutiach valného shromaždenia. Tieto karty krom toho dávajú právo k upotrebeniu číslom karty opatreného sediska, taktiež ku porade a hlasovaniu v zatvorených zasadnutiach. Majiteľom týchto kariet tiež poslaná bude pozdej zdarma ročná kniha VIII. valného shromaždenia.

Cestujúci ku valnému shromaždeniu dostanú od Krajinského Družstva Katolíckych Spolkov ku zníženiu ceny železničných kariet slúžiace certifikáty. Zníženie toto obnáša 33 percentov riadnej ceny, spôsobom na certifikáte označeným. Karty ku valnému shromaždeniu možno už teraz objednať, rozposielanie jejich ale začne sa až 1. septembra.

V akejkoľvek na valné shromaždenie považenej záležitosti o vysvetlenie obrátiť sa treba na Krajinské Družstvo Katolíckych Spolkov Uhorska pod adreťou: *Országos Katholikus Szövetség Budapest, IV., Ferencziek-tere 7.*

Všeobecný program: V nedeľu, 13. septembra popoludní o troch hodinách začína sa katolícke valné shromaždenie v priemyselnej dvorane mestského lesíka v Budapešti v nasledujúcom poriadku:

Zahájenie shromaždenia. 1. Reč zahájenia. 2. Voľba predsedníctva valného shromaždenia. 3. Utvorenie odborných tried. 4. Slávnostné pozdravenia. Hneď na to jubilárna slávnosť päťdesiatročná pápeža Piusa X. — Pochod cestou Andrassy do baziliky sv. Štefana. Eucharistická processia. Večer zasadnutie kresťanských socialistov.

V pondelok, 14. septembra o pol 9. hodine Veni Sancte a kongress eucharistický v priemyselnej dvorane. Na to tamže valné shromaždenie Jednoty Katolíckeho Ludu. V pondelok od 9. hodiny ráno do 5. večer vydržiavajú zasadnutia odborné triedy vierobraných, eucharistických a kulturalných spolkov. V tom istom čase majú zasadnutia: spolok sv. Tomáša Akvinského, sv. Františka Rogis, Krajinské Pázmány Družstvo, Kruh sv. Imricha, Školský Spolok,

Družstvo Katechetov a učiteľov náboženstva. — Večer o 5. hodine I. verejné slávnostné zasadnutie v priemyselnej dvorane. Večer o 8. hodine v umeleckej dvorane cirkevno-hudebná prednáška.

V utorok, 15. septembra o 10. hodine popoludním II. verejné zasadnutie. Na poludnie hostina kongressu. Popoludní o 4. hodine zatvorené zasadnutie v priemyselnej dvorane, tamže o 5. hodine III. otvorené (záverečné) zasadnutie.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nípportom núkaný národnostný mier.

Ako sme to predvídali, chytily sa osnovy nášeho úvodníka v 32. čísle «Ludové Noviny» a vykladajú si ten článok ako píšu nasledovne: «že to musí jakosi nie dobre stáť v tom nípporte, keď sa už aj k vlastizradcom, za jakých nípport od jestvovania slovenskej ludovej strany národnosti prezíva pritúlif chce. Čítam ďalej a na druhej strane vidím od dvoch rokov shodený 13. bod programu nípportu! No, úbohý nípport, už to musí s tebou zle byť, keď sa ty už aj britvy chytáš». Nebojte sa vy o kresťanskú ludovú stranu, lež sa bojte o seba, lebo jestli aj ďalej slovenský lud tak budete balamutif, ako ste to doteraz činili, nahliadne vaše nešlachetné zámery a odvráti sa od vás a potom ozaj môžete už celkom odcestovať do Čiech. Toto vám za prvé odpovedáme. Po druhé vám odpovedáme pred celým svetom, aby ste už raz prestali tak hnusne cigánif. Píšete, že kresťanská strana od dvoch rokov shodila 13. bod svojho programu. Kedy a ako ho shodila? To neviete dokázaf. Je to teda zas ohavné cigánstvo!

Podobného cigánstva dopúšťate sa, keď píšete: «že v prvom rade nípport nehľadiac na estetiku, nedbajúc na hlas svedomia, spojila sa s tými najzúrivejšími svojimi nepriateľmi, židmi, liberálmi, slúžnovecami, notármi, komissármi». Len trochu pomalej páni vodcovia národnarski! Kto že sa obližuje so židovskými vodcami

socialdemokratov? Kto kľučkoval u vybíjaného liberála Kristóffyho, či nie Skyčák? Liberálno darabontského župana Köcsönya kto inštaloval v Turčianskom-sv-Martine, či nie vy? Kto je hotový svoje zásady, politické presvedčenie, ba ešte aj náboženstvo židom, liberálom a darabontom k vôli na kliniec zavesiť, ten nezaslúži, aby mu pospolitý ľud dôveroval. — Nedivte sa tomu preto, že sa rozumnejší ľud slovenský už odvracia od vás.

Keď vás ten ľud opustí, neprivábite ho k sebe ani takým cigáňstvom, aké vo vašich starých rozpomienkach opisujete, keď udávate: «Pán tajomník níportu a redaktor «Kreštana», dr. Alexander Ernszt, spomína v tom núkanom svojom «národnostnom miere» liberálov a líči ich klamstvá, šudierstva a zlostinú nedbanlivosť výsudným spôsobom. A viete, čo ten istý pánko, ktorý je spolu i kňazom, dvom oravským farárom, Petrovi Vječovi, dolnokubínskemu a Bartolomejovi Smižiarovi, lúčianskemu farárovi, keď sa uňho roku 1906. pred voľbami o kandidáta níportského vo fare N. Szmidy, myslím v Kysuckom Novom Meste, uchádzali, povedal? Že vraj kandidáta nemá, ale keď inej pomoci nieť, že najlepšie bude *Arpáda Kubinyiho*, bývalého dolnokubínskeho liberálneho poslanca. pri ktorého famóznejšej voľbe dvoch oravských farárov Szmrecsányi, hlavný župan, otec veliteľa níportu, zavreť dal, so *staroliberálnym programom* kandidovať, bo že takým spôsobom sa kandidatúru slovenskej ľudovej strany v dolnokubínskom okrese poraziť najistejšie podarí». — Nuž páni vodcovia národnári, za toto cigáňstvo zaslúžite na pražskej výstave diplom prvej triedy. Je to vymyslenina od prvého až do posledného slova. Takým cigáňstvom tiež ani vtedy neprilákate ku sebe slovenský ľud, keď mu sľubujete revíziu. — Kreštanská ľudová strana sa pevne drží svojho programu, teda aj revízie. Čo ale vodcovia národnári? Tí hovoria o sebe: my a socialdemokrati sme jedno a to isté. Socialdemokrati ale miesto manželstva ohlasujú slobodnú lásku. Revízia národnárskych vodcov je teda: slobodná láska.

Pravdomlivosť Skyčáka, ako vyzerá? To bolo dokázané vo verejnom zasadnutí snemovne. Aký je on katolik, o tom nech súdi Pán Boh.

Majú sa radi.

O tomto hŕta si «Slov. Týždenník» nasledovne:

Keď sa pred poltrefa rokom naša slávna trojohá koalícia v hriechu počala a splodila a mali nastaf volby, vtedy sa matadóri takto zdrótovaných strán sišli, zasadli ku zelenému stolu, vzali mappu Uhorska a tak, ako sa to pri delení majetku stáva, že sa povie: Ty Paľo dostaneš Brnušu a ty Jožo Strakaňu, tak aj oni povedali: Vy koššutisti dostanete okresy tieto a tieto, ústaváci tieto a níport tieto. Pri tom si povedali aj to, že nech ruka odpadne tomu, kto by s nou čiahnul cheel po cudzom takto už «vyguberoanom» okrese. Z počiatku to išlo ešte ako-tak; neskoršie avšak počalo sa tých po cudzom okrese čiahajúcich rúk vystrkovať akosi primnoho a aby ich hneď nepoznali, mali natiahnuté nipevečíkske rukavice. Takto sa to stalo posledne aj v okrese polišsko-sv.ondrejskom, ktorý pri poslednej voľbe pripadnul bol košutistom, že sa zjavili tam «čierni» páni a začali ľudu predhúdať Slovákom už dobre známe nóty a žiadali po tej ešte známejšej korunke. Toto bolo ale tamojšiemu kuruckému poslancovi Weresmarthy Miklóšovi primoc, že takto idú kradnou rukou čiahať po jeho mandáte. Vybral sa teda a išiel do svojho okresu účtovať. Už toto samé nebolo na mieste, lebo vieme, že v tábore koalície usniesli sa na tom, neisť tohoto leta medzi voličov, aby «vezíri» neboli prinútení urobiť podobne, keď sa veru nemajú s čím ľudu pochváliť. Weresmarthy Mikláš ale išiel predsa a vyčítal níportu náležitú kapitulu, že sa opovážil v «jeho» okrese ku slovu hlásiť, — a toto bolo ešte horšie. Dokazuje to, že sa níport bárs aj s inou ohlávkou vtíska aj ta, kde ho nezasiali a že to s tou «shodou» v koalícii veľmi zle vyzerá, keď si takto idú jeden druhému mandáty zpopred úst kradnúť».

Treba vedieť, že «Slov. Týždenník» všetko toto, ako tu stojí, prevzal so socialdemokratických židovských novín. Pravda je, že kreštanská ľudová strana v okrese sväto-ondrejskom už r. 1905. mala pri voľbách 742 hlasov. Lež aj to je pravda, že je Weresmarthy kalvín a hnevá sa nad tým, že sa v jeho okrese organizovala Jednota Katolíckeho Ľudu. Keď je ale deň dlhý, veľa vie poblúzniť «Slov. Týždenník».

Delegácie.

V posledný týždeň tohto mesiac vo Viedni zasadnú odborní referenti spoločných ministerstiev, aby ustálili plán tých návrhov, ktoré budú delegáciám predstreté. V prvých dňoch septembra ale pod predsedníctvom spoločného ministra zahraničia baróna Aehrenthala mienia držať spoločnú ministerskú poradu, na ktorej konečne ustália spoločný rozpočet na rok 1909.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko.

Valné shromáždenie katolíkov Nemecka. 55. valné shromáždenie katolíkov Nemecka otvorené bolo v Düssel-dorfe dňa 15. augusta pri veľkých slávnostach, za prítomnosti celého episkopátu Nemecka, popredných mužov verejného života katolíckeho a nepočteného počtu katolíkov z celej ríše nemeckej a z cudzozemská. Na robotníckom pochode bralo účasť 50.000 katolíckych robotníkov so zastávami.

Turecko.

Pokračovanie v ústavnom smere. Turci privykajú pomaly ku konštitúcii. Nová vláda vydala svoj program, ktorý jestli prevede, posluží k dobrému mohamedánov a kresťanského ľudu. Od zavedenia slobody tlače povstalo len v hlavnom meste Carihrade 265 nových časopisov.

BESEDNICA.

Rychtár plače.

(Skutočná udalosť.)

Pod vysokými vrchami, ktorých vrcholce sú skoro vždy sňahom pokryté, leží obec K... asi 1500 obyvateľov počítajúca. V prostredí obce na vršku vyčnieva úhladný kostolík, ktorý ako by panoval nad tou obcou. Je tomu už tri roky, čo som tadiaľ cestoval a vidiac, že sa chmúri, dal som môj voz vťahnuť do stajny, kone nakrmiť, ja ale som vošiel do pitvora hostinca. Naraz sa strhnul výchor, blískanie a hrmenie bolo dačo strašného, ktoré sa po tých vrchoch ozývalo a tu počujem z väže zvučanie zvonov o mnoho hlasnejšie, ako zvučanie telegrafických drotov, keď je výchor. Na toto zvučanie skrz mňa upozornený jedon občan, ktorý práve z hostinca vychádzal, kde si doháň bol kúpiť, zložil klobúk, prežehnal sa a poznajúc, že som nie tamojší obyvateľ, so strachom povedal: *«Rychtár plače»*.

— Odkiaľ že vy viete, že rychtár plače? Snáď je tu v hostinci? — pýtam sa ho s podivením.

— Ach nie, Pane. Počujete tie zvony, ako zvučia? My to povieme, že: «Rychtár plače» a ten plač nám zvestuje, že ten výchor dlhšie potrvá a možno, že i nejaké nešťastie donesie na obec.

Zvedavý, poprosil som ho, aby mi vysvetlil, prečo to zvučanie zvonov tuná menujú, že: «Rychtár plače».

*

— Mali sme tu — začal vyprávať, keď si už do fajky nakládol a ju pripálil, — ano, mali sme tu veľmi

statočného rychtára, ktorý sa staral o blahobyť našej obce. Dokým ten bol, fískála sme len dľa mena poznali, čo bolo potrebné, zariadil nám notár a tento i s rychtárom tak vedeli ľud vyrovnat, že sme po právach nechodili. Rychtár dal cesty naprávať, nočné hulákanie mládencov prekazil, na hajníkov dozeral, aby sa na poli krádež nestala a keď inde si rychtári pokuty zadržali, alebo s výborníkmi prepíjú, náš rychtár tie peniaze sossbieral, oddal ich pánu farárovi a za ne sme si do chrámu Božieho pekné veci nadobudli.

Lež ako na veky nič netrvá, i náš rychtár sa ostarel, sluch a zrak tratil, preto služnodvorského prosil, aby ho ďalej do úradu nedal. Slúžny vyhovel jeho prosbe. Požil ešte niekoľko rokov a pred piatimi rokmi usnul v Pánu. Ľud nezabudnul na svojho rychtára a s povďačnosťou každoročne večer verných dušičiek na jeho hrobe v cintoríne sviece zapaľuje a za dušu jeho sa modlí.

Bola voľba. Služnodvorský držal za súčasného doterajšieho podrychtára Michala Brázdu, ktorý bol i vyvolený, ačpráve viac občanov pritom hlavami svojimi krútili, ako keby s tým svoju nevoľu dokázat chceli.

Hneď od začiatku bolo poznat, že veru nový rychtár šlapaje svojho predchodcu nenastúpil. Často kostol obchádzal, niekedy bolo ho vidno i napitého, z pokút pánu farárovi nič neoddal, lež i výborníci darmo čakali, že sa im dačo do hrdla dostane.

Rozum mal dobrý, nie div preto, že byvše dlhý čas v úrade, mnoho sa podučil. Rychtár v obci prídě do potyku s kňazom, učiteľom, notárom, pravotárom, lekárom, exekútorom, slúžnym, jedným slovom so vzdelanými ľuďmi, od každého sa dačo podučí. Pravda, svedomitý rychtár toto vzdelanie dobre upotrebí k prospechu obce, lež náš rychtár túto vedu použil k svojmu osohu. Keď pokutoval ľud pre husy, hájnik dostal pár halierov, ostatné bolo rychtárovo; na licitáciách kupoval majetky za malú summu a ľudu ich draho odpredával. Pri voľbách pekný groš strčil do vaku a voličia išli ako ovce za ním na voľbu, sotva im dal niečo obľízať. Tak majetok sa mu zmáhal, hájníci už nedozerali na pole, ale museli jemu na poli a vo dvore robiť, podobne i prisazníci a to bezplatne. Robotníkom hodil, čo chcel, veď akoby sa boli opovážili rychtára žalovať? Áno, minulo päť rokov a náš Michal Brázda nedbal viac o obec, ale len o svoj zisk.

Ľud už bol nepokojný, bitky boly na dennom poriadku, na poli robili škodu jedon druhému, lež rychtára zhodiť bolo nemožno. Liberáli panovali v krajine, a tým len o to išlo, aby rychtári na ich stranu doviedli voličov pri voľbe. Mohol tedy rychtár ľud utláčať bárs ako chcel, ani vlas sa mu na hlave nepohnul. Slúžny, ktorý by mal byť ocom ľudu, zastal svojho rychtára a zo žalobníkov sa vysmial. Brázda vidiac, že z hora nemá sa čoho obávať, začal silnejšie ľud utláčať. Najprv sa na žalobníkoch vypomstil, zažalujúc ich pre na čí utrhania a keď títo pokutovaní boli, viac sa neopovážili nikto ho žalovať. Na to huckal jedného suseda proti

druhému, pre nejakú odoranú brázdú, a pomstva sa mu vydarila, lebo ten prehral a musel fiškála platiť. Keď jemu nemilý človek dom staval, už mohol vedieť, škody neminie, našťavá suseda, že mu z gruntu odobral a bola pravota hotová. Rychtár, pred súd volaný, sa osvedčil, že on pri vyznačení placu bol síce prítomný, ale za to neručí, či patričný v noci koľky ďalej neprebíjal, ako sa mu i pozdáva.

Rychtár tu ale nepostál, lež vždy hlbšie upádal, vždy zlostnejší zostával. Ako svedok k súdu volaný, skrivodlive svedčil, zo svätého náboženstva posmech robil, v hore obecnej drevo počal kradnúť a s doskami kupčiť, a keď sa ho opovážil jedon zo spoluobčanov preto žalovať, nie len že nevyhral, lež nasledujúcu noc mu už stodola zhorela. Pohorelec dobre videl, ako rychtár utekal do svojho dvora, lež svedkov nebolo. Na to začal rychtár ešte aj siroty a vdovy klamať, majetky im predával za bodajčo. Beda by bola bývala tomu, kto by sa bol opovážil na licitácii majetok kúpiť, pomstva ho už neminula.

Ľud už zúfal nad svojim stavom, rychtár bral, čo videl a žiaden sá neopovážil ústa otvoriť, ba áno, keď sa dvaja medzi sebou naň sťažovali, našiel sa tretí, ktorý sa mu išiel zalíškať a rozpovedal mu, čo tí dvaja o ňom vraveli. Rychtár hneď myslel na pomstvu. Beda bolo tomu, kto peniaze dostal z Ameriky a naň sa hneval, nepodpísal receptis a peniaze nazpät vandrovaly do Ameriky. Štyri rodiny tak prenasledoval, že tie predvidiac svoj úpadok, predaly všetko a vyvandrovaly do Ameriky. Cez dedinu sa prechádzal, ako turecký baša, obzerajúc sa na všetky strany; a ľud to vidiac, pomenkoval, že lebo sa ide pomstiť na dakom, alebo niekoho o majetok chce pripraviť. — Jeho majetok na ten čas obnášal asi stodvadsaťtisíc korún, kdežto keď rychtárstvo započal, sotvy mal majetku.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ mal vzácneho hosťa 12. augusta. Anglický kráľ Eduard VII. navštívil jeho veličenstvo v Ischli, aby z príležitosti jubilea osobne predniesol blahoželanania jeho veličenstvu. Anglický kráľ prijatý bol s veľkými slávnosťami a 13. augusta odcestoval do kúpeľov Marienbad.

Deň narodenia jeho veličenstva. Z príležitosti 78. výročného dňa narodenia jeho veličenstva, v Matiasovom korunovačnom chráme slúžil sv. omšu s veľkou assistenciou vysvätený biskup dr. Medard Kohl. Pri sv. omši prítomní boli členovia vlády a cirkevné i svetské vrchnosti. V kráľovskom zámku bola ráno o 8-jej

hodine tichá a predpoludním o 11-jej hodine slávnostná sv. omša za prítomnosti dvorného úradníctva a početného obecnstva. Na Vérmezóve v Budíne odbavovaná bola parádna vojenská prehliadka, ku ktorej vyrukovali všetky hlavnomestské vojenské čaty. Jedna delostrelecká battery vyťahla na Malý Švábsky vrch a dvakrát po dvadsaťštyrkrát vystrelila. Parádna prehliadka pohla sa ráno o 9. hodine. Potom ale skončení chovanci vojenských škôl v svojich ústavoch boli sprisahani. Pred pohliadkou bola pod šiatrom slávnostná sv. omša.

Sviatok sv. Štefana kráľa. Slávnostnú sv. omšu slúžil a processiu s pravícou sv. Štefana viedol s veľkou assistenciou a za prítomnosti celého duchovenstva hlavného mesta vysvätený biskup dr. Medard Kohl. — Na processii prítomní boli zastupitelia vlády, svetské vrchnosti a súčasťnily sa všetky katolícke spolky hlavného mesta pod zastavami vo veľkom počte.

Karol Wezinger †. Ostrihomský praelát kanonik, Karol Wezinger po krátkej nemoci 11. augusta o 7. hodine ráno usnul sladko v Pánu. Narodil sa 14. júna 1845. Za kňaza vysvätený bol 1867. dňa 28. decembra. Roku 1890. dňa 6. augusta vymenovaný bol za farára kráľovského zámku v Budíne a konečne 7. apríla roku 1898. stal sa kanonikom ostrihomským. Zvečnelý bol veľkým dobrodincom chudoby a neunaveným podporovateľom všetkých katolíckych pohybov. O. V. D. M. P.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie navrátil sa domov 8. augusta, započal svoju apoštolskú prácu a prevzal riadenie biskupstva: Kruhu Kazinczyho daroval osvietený pán biskup 100 korún; vo sviatok nanebevzatia Panny Marie slúžil v sídelnom chráme s veľkou assistenciou hrubú sv. omšu, 17. augusta pri assistencii jeho exellencie osvieteného pána biskupa spišského dra Alexandra Párvyho, vyslancov kapitule veľkováradskej za prítomnosti viacej vysvätených biskupov, početných praepostov, opátov a kňazstva z troch biskupstiev pochoval v obci *Darócz* biskupa veľkováradskeho, dra *Szmrecsányiho*. 18. augusta slúžil osvietený pán biskup slávnostnú sv. omšu v sídelnom chráme z príležitosti dňa narodenia jeho veličenstva kráľa, za prítomnosti svetských a vojenských vrchností a početného obecnstva. — Veľmi pekná slávnosť bola odbavovaná 10. augusta v chráme dominikánskom. V ten deň slávil svoje 25. ročné kňazské jubileum veľa zaslužený člen radu sv. Dominika P. Adalbert. Slúžil hrubú sv. omšu s veľkou assistenciou, na ktorej prítomní boli početní jeho ctitelia a priatelia nie len z Košíc, lež aj z celého okolia. Slávnostnú kázeň držal kňaz praemonštratský dr. Jozef *Vajó*. — Dr. Ján *Csiszarik* pápežský tajný komorník, predtým professor bohoslovnia v Košiciach na dlhší čas prišiel z Rímu do Košíc.

Amnestia z príležitosti jubileuma jeho veličenstva kráľa, ako rakúskeho cisára. Z Viedne oznamujú, že amnestiu, ktorú jeho veličenstvo z príležitosti svojho cisárskeho jubileuma udelil, dľa chýry už v predvečer jeho narodenia, 17. aug. vyhlásili a nie 1. de-

cembra, v predvečer výročitého dňa jeho nastúpenia na cisársky trón. Omilostení budú všetci tí, ktorí pre urazenie jeho veličenstva alebo niektorého člena panujúcej rodiny sú obžalovaní. Krem toho omilostia aj tých, ktorí trištvrte alebo prípadne už polovicu zo svojho trestu si vysedeli a vo väzení sa príkladne držali.

Chýry zo Šariša. *Prešov:* Dľa uzavretia konferencie celého stoličného duchovenstva tak latinského, ako grécko katolíckeho. utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu po celej stolici v každej obci prevede sa 6. septembra. V ktorej obci ale je Jednota už utvorená, tam sa bude vydržiavať porada a shromaždenie cieľom ďalšieho rozširovania Jednoty. Ako slyšať, po celej stolici panuje veľké oduševnenie a v každej obci chystá sa ľud ku tomuto stoličnému pohybu katolíckemu. — 13. augusta vydržiavané bolo mimoriadne stoličné shromaždenie, v ktorom bola reč jedine o potvrdení stanov mestského vodovodu a o príspevku drahoty pre mestských úradníkov. — Ku ochrane malých dietok cez prázdniny zariadený je ochranný dom. — *Kisszeben.* Ku odpustkom z príležitosti sviatku Nanebevzatia Panny Marie shromáždilo sa vzdor zlého počasia mnoho národu z celého okolia. Premnohí pristúpili ku sv. Sviatosfam. Slávnostnú sv. omšu s assistenciou slúžil titulárny kanonik a rektor semenišťa košického, Michal Krajnyk, tunajší rodák, oduševnenú reč držal Ján Dobránszky, farár zo Široka. Podobné slávnosti odbavované boli na viacej miestach, ako v obci Tapolyhanusfalva, kde držal peknú kázeň Valent Bélafi, farár z Kapušán. — Aj v *Zsebefalve* bola takáto pobožnosť vydržiavaná, kde sv. omšu slúžil vojanský farár na odpočinku Jozef Bodjanszky, kázeň ale držal pred početným obecnstvom farár zo Szentmihályu, Jozef Jánossy.

Povodeň. Z Námestova píš, že v Orave následkom veľkých dažďov potoky sa rozvodnily. Na brehoch rieky Oravy väčšia časť obcí stojí pod vodou. Najviac škody narobila povodeň v Námestove, v obci Nestye, v Dolnom-Kubíne a vo Veľkej Vsi. V týchto obciach všetky siatiny stoja pod vodou a obyvateľstvo celú noc naprávalo hate. Voda na dvoch miestach podmyla železničnú dráhu a porúchala viac mostov. Železničná premávka zasekla. — Z Černovic oznamujú, že na okolí Prútu a Čeromoša boli veľké dažde, následkom čoho rieky sa vylialy. Potok Vizenka zaplavil jednu časť obce Vizenka. Vo Viznise voda porúchala hradskú. Poštársky praktikant menom Kogut sa utopil. Vody v krátky čas pribudlo o 270 metre. — Dažde ešte vždy trvajú a tak môže sa predpokladať, že vody ešte pribudne.

Šlachetný skutok malého mestečka. Malé mestečko spišskej stolice Podolin nemôže sa chváliť peknými palácami, ani inými zvláštnosťami, ešte ani obyvateľov nemá veľa, počítujúc dovedna ien 1700 duší. Ale práve táto okolnosť činí veľkým ten skutok, ktorý toto malé mestečko na poli napomáhania výučby urobilo. Lebo toto mestečko prinieslo veľkú obeť: 20 tisíc korún odhlasovalo na utvorenie s tamojším gymnásiu-

mom spojeného pomocného spolku. — Touto pomerne veľkou obetou mnohým chudobným žiakom napomôže štúdia. Každý chudobný žiak dostane v tomto spolku raňajky, obed a večeru za 18 korún mesačne. Krem toho dobrí žiaci budú požívať výhody, lebo budú miesta i z poly zdarma i celkom bezplatné. Na tieto miesta chudobní žiaci môžu sa uchádzať do 20. augusta.

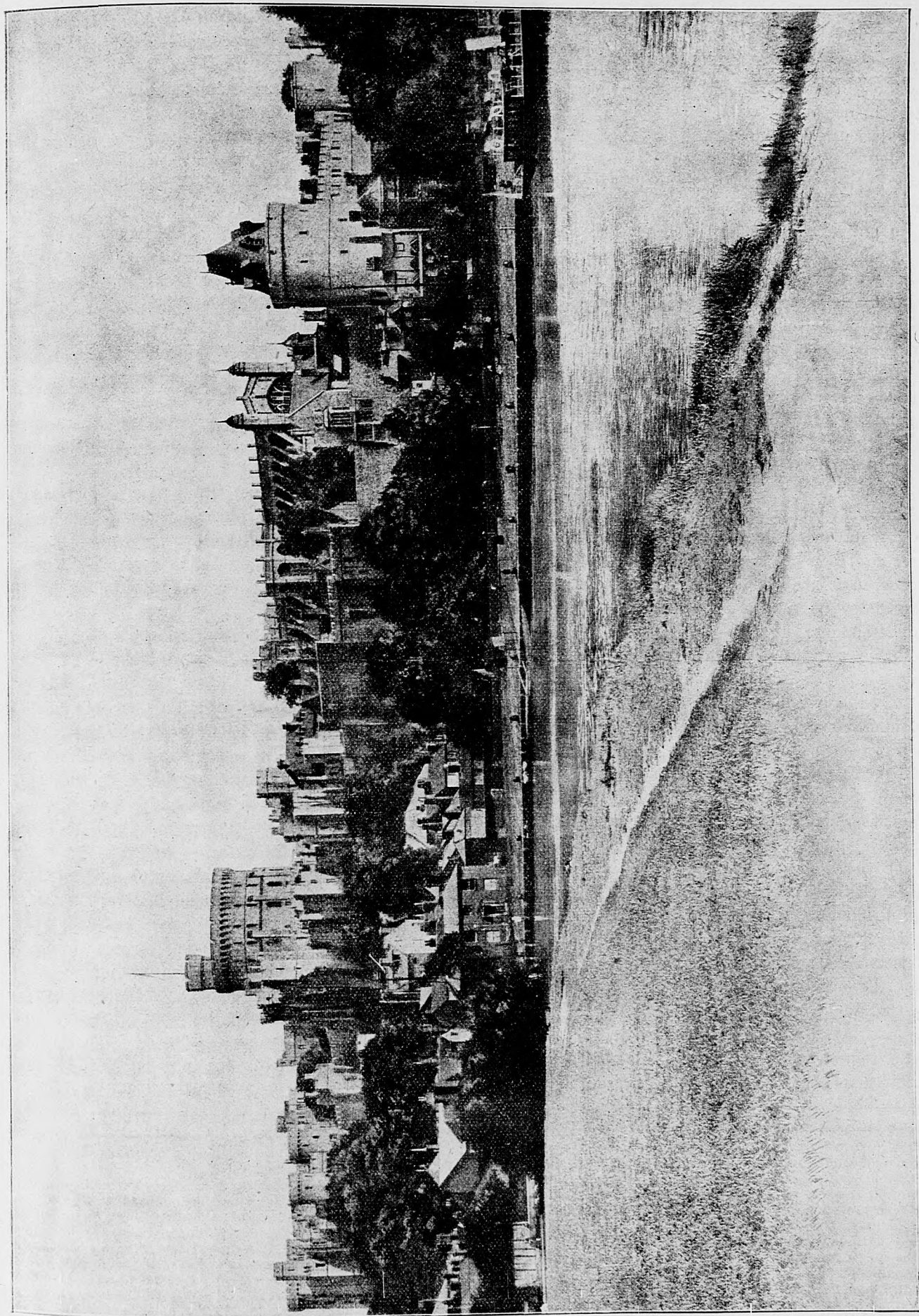
Zhorel železničný most. Direcciona uhorských štátnych železníc oznamuje, že na železničnej čiare Košice – Torna medzi stanicami Enyiczke a Nagyida jeden drevený železničný most následkom posiaľ neznámej príčiny sa chytil a 11. t. m. pod ťarchou jedného tade jachajúceho osobného vlaku sa srútil, následkom čoho sedem vozňov sa porúchalo. Cestovateľom a zamestnancom sa nič nestalo. Dráhu opravili a premávka sa riadne vybavuje. Zavedené je prísne vyšetrovanie.

Čínski matrózi. Minulé dni v New-Yorku veľké vzrušenia vzbudila jedna úžasná udalosť. V Amerike pri každom odchode lodí shrkne sa veľa ľudu, aby sa odobrali od svojich známych odchádzajúcich na lodi. Keď sa anglická loď, menom «Stratheyre» pohýňala v sobotu z new-yorského prístavu, na brehu stojáci ľudia videli úžasný zjav. Na prednej časti lode objavil sa jeden človek a skočil do mora. Potom hneď nato i druhý skočil, za ním tretí, štvrtý . . . drsiaty. Tak náhle sa to stalo, že aj na člkoch vedeli zachrániť len dvoch, ktorí potom rozpovedali, že prečo hľadali svoj hrob vo vlnách mora. Tí desiaty ľudia boli všetci Činania a boli matrózmi na lodi, kde im nedávali jest, bili ich a nikdy ich nepustili na breh. Ani v New-Yorku sa im nepodarilo ujsť a v zúfalstve sa taktó chceli sprostíť ťažkého života.

Statočný železničiar. Z Košíc píš, že v nedelu večer konduktor uhorských štátnych železníc Mikuláš Juhász v jednom oddelení I. triedy našiel tobolku, v ktorej bolo 37.000 korún. Konduktor tobolku odovzdal železničnému dozorcovi Aleximu, ktorý cestoval na tom istom vlaku a potom na nasledovnej stanici tobolku oddal náčelníkovi stanice. Peniaze doručili panej, ktorá si tobolku na stanici Csörge vo vozni zabudla.

Zkaza jednej obce. V obci Vezekény (stol. prešporská) vo štvrtok popoludní povstal oheň, následkom ktorého čoskoro 46 domov i s božnými stavami ľahlo popolom. Veľa rodín vyšlo na žobrácku palicu. Aj lanského roku zúril v obci veľký požiar a teraz obyvateľstvo znova zastihla pohroma. Škoda činí 350 tisíc korún. — Oheň zapríčinily so zápalkami sa ihrajúce deti.

Veľká povodeň v Orave. Deviateho augusta v nedelu popoludní na okolí Babiagury z pretrhnutého oblaka povstala veľká povodeň, ktorá zapríčinila hroznú škodu. V Pohore zabralo most, vo Veľkej Lipnici až dva, v Zubrici mnoho kusov dreva. Voda na mnohých miestach zamúlila obyľia. úrodu, švábky, kapustné hrady, žitá, jačmene a ovsy, trávy tak, že sa ani kosiť nebudú; zabrala sená. V Pekelníku jednému gazdovi na päť vozov sena vzala voda, pokazila cesty, zrútila

Windsor, letohrad anglického krále.

telegrafické stĺpy, brehy, okolo brehov pobrala hodné kusy zeme, a to úrodnej, mnoho močeného Janu ďaleko odviekla. Malé mŕstky, takzvané ľavky zachvátila i s refazmi. Mlynské úpusty — jazy celkom zničila kde-tu. V Jablonke Tandlich krémárovi vzala voda kolkáreň aj so zemou, na ktorej stála. Pre zkažené cesty a priedchody jarmok v Jablonke 10. augusta bol veľmi slabý, ľudí nebolo ani štvrtina, než riadne. Veľkú škodu utrpeli obyvatelia Jablonky, Lubrice, Lipnice, Oravky, Pekelníka atď.

To pohrabnej hostine. Z Rimavskej Soboty píšú, že v neďalekej obci Zahorany, po jednej pohrabnej hostine, na ktorej sa tej besnice hodne muselo minúť, Pavel Antal v opilom stave šiel domov. Žena mu za to výčitky robila, načo Antal pochytil kosu a chcel ňou ženu prefať. Žena zabehla do susedov, kde ju potom ženy prijaly pod ochranu. Na veľký hluk prišiel ta gazda Ján Antal a chcel tísť Pavla Antala, ktorý ale nič nedal na pekné reči, lež zafal kosou do Jána Antala, ktorý hneď mŕtvý klesol na zem. Vrh ale, ako čoby sa nič nebolo stalo, šiel domov, ľahnul si a zaspal. Žandári ho ale zobudili a na kráľ. fískalát odviekli.

Hrom. Zo Žiliny píšú, že manželka Ignáca Zideka, ktorý je v tamojšej fabrike na súkno zamestnaný, tieto dni svojho 7ročného syna poslala s obedom na pole. Chlapček, ako keďby bol volačo zlého tušil, zdráhal sa, ale matka ho predsa nahovorila. Keď chlapček šiel cez mestskú horu, strhla sa búrka a uderil brom, ktorý nešťastného chlapca usmrtil. Otec ho čakal až do 4. hodiny, ale potom šiel domov a s úžasom našiel svojho syna na ceste mŕtvého ležať.

Ružomerský medveď. Z Ružomberku píšú, že proti lekárovi ružomerskej súdnej stolice drovi Markovi Polgárovi, ktorý bol prítomný pri povestnom pitvaní medveďa, vyššia vrchnosť nariadila vyšetrovanie. Tu poznamenávame, že v nedeľu znova vysvätili ten ružomerský cintorín, v ktorom bol za človeka považovaný medveď svojho času pochovaný.

Človek bez lebky. Na náhradnú assentírku v Segedíne dostavil sa jeden veľmi zaujímavý človek, ktorý pochádza z Veszprému a len nedávno sa vrátil z Ameriky. Dotyčný totiž nemá vrchnej lebky, takzvanej strechy. Členovia assentačného výboru nevedeli sa prenačudovať. Vojopovinný potom rozpovedal, že ľanského roku pracoval v Amerike v jednej bani, kde sa srútila na neho zem. Lekári mu šikovne povyberaly dolámaný vrch lebky a kožu mu pekne rúče sošili. Húževnatý

šuhaj vystál ukrutnú operáciu a teraz je zdravý, ako buk. Len si musí veľký pozor dávať na hlavu. Pravda, za vojaka ho neodobrali, ačkoľvek by bol veľmi rád slúžil pri vojsku.

Útok proti železničnému vlaku. Z Tisovca (Tiszolcz) píšú, že na tamojši železničný most neznámi páchatelia položili štyri brvná, ktoré ale rušňovodič na šťastie zavčasu zbadal a vlak pristavil. Tento útok spáchali údajne tí, ktorých pre urazenie nacionálnej zástavy pokutovali.

Cesta cez horiaci les. Z Lissabonu oznamujú, že hora, ktorá sa nachádza medzi Lissabonom a Opportom a cez ktorú tiahne železničná dráha, v ukrutnej horúčosti sa odrazu chytila. Práve vtedy jachal z Lissabonu expressný vlak. Ponevác postáť nemohol, lebo sa rýchly hamujúci prístroj pokazil, rušňovodič celou parou hnol vlak horiacim lesom. Jedon vozeň skoro na uheľ zhorel, druhý vozeň sa ale chytil, keď sa už vlak vyslobodil z ukrutného nebezpečia. Niekoľkí cestovatelia prišli o pamäť, tých museli odviezť do nemocnice v Opporte.

Málo včiel. Z Hornej Oravy nám píšú: Následkom nie teplého počasia sa včelárom nedarí. Nachystali si vopred mnoho prázdnych klátov, aby, keď sa včeli vyrôja, mali ich kde vohnať. Lenže včelky sa nerôja. Ak iste, pridržujú sa toho hesla: «Všade dobre, ale doma najlepšie».

Čudné zrnká. Neďaleko Krakova v druhej polovici júla na jednom poli napadal veľký ľadovec, v ktorého prostriedku boli čierne zrnká. Tie zrnká zasiali na prábu, čo to z toho vyrastie. Tamojši obyvatelia zo dňa na deň sú zvedavejší na tie zasiaté zrnká.

Chýry zo Spiša. S veľkým žiaľom sdelujem to, že podhradský kresťanský potravný spolok, konzum, ktorý za 12 rokov účinkoval, sa rozpadol, prestať, lebo ostatné časy už veľmi slabo išlo v ňom; údajne z tej príčiny, že sa k tomu povolaniu on teraz už zhola nič nestaralí. A jak krásne prekvalital ten konzum, kým Wildfeuer bol jeho dušou. Spolkový sklep odkúpil terajší predávateľ Ritzl. Bože, vzbud všade horlivých a sebaobetovavých vodcov. — V Olenave následkom udrenia hromu dňa 26. júla štyri hospodárske staviská zhorely. — V Harhove vyvolili za učiteľa Emanuela Meggyesa, ktorý doteraz v obci Ragyócz účinkoval. — V Nižnom Šmeksi bolo do 25. júla 395 kúpeľných hostí, v Barlangligete do 21. júla 2175, vo Feketehegyu do 20. júla 349, v Šmeksi do 24. júla 2337, v Tátralomnici do 22. júla

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odsiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka výpláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

545 a v Tátraszélplaku do 27. júla 1248. — V Jarembine (Berkenyéd) majú obecný dom stavať, čo u nás sotva daktorá dedina má. Má stáť asi 12 tisíc korún. Šťastlivá obec, ktorá tak dobre stojí! — Dňa 3. augusta bola v Tatrách poľovačka na kamziece. Zastrelili päť. — V levočskom žalári sa Franc Lesch obuvnícky pomocník z Kézmárku, ktorý pre znásilnenie jednej ženskej bol zavretý, zbláznel. Odviezli ho na Angyalföld (v Budapešti) do blázince. Asnád priveľké hryzenie svedomia ho priviedlo o rozum. — Vo veľkej Lomnici (Kakaslomnic) dňa 28. júla v noci sedem stodolov zohorelo. Len tretia čiastka škody sa navráti skrze assekuráciu. — Uhorský Karpátsky Spolok, ktorý sa pred 35. rokami utvoril, dňa 2. augusta v Šmeksi držal svoje ročné valné zhromaždenie v prítomnosti početných členov. Medzi iným ustanovili, že poprosia ministra orby, Ignáca Darányiho, ktorý je známy ako veľký priateľ Tatier, aby sa medzi štrbským jazerom (Csorbató) a Barlangligetom (belanská hola) električná železnica budovala. Spolok má v pláne od Zeleného jazera až do doliny Koprova vo výške 1500—1900 metrov turistické cesty (chodníky) spraviť. Dĺžka tých spraviť sa majúcich chodníkov je 192 kilometrov a treba nane asi 180 tisíc korún. Minulého roku mal spolok 37 tisíc 524 korún 32 halierov príjmu a 25 tisíc 540 korún 40 halierov výdavkov. Aj to prišlo na pretras, že toho roku je o mnoho menej nemeckých turistov, ako predošlé roky. Daktorí to pripisujú veľkej drahotre v Tatrách, tak ohľadom kvartiera, ako aj kostu. Uzavreli, že spolok starať sa bude o náležitú premenu. — V mesiaci júli vydal spišský podžupanský úrad len 59 cestovných passov a vlni v tom istom mesiaci 136. — Gróf Gustav Csáky, syn harhovského grófa Vidora Csákyho sa zasnúbil s Mariettou Rosty. — V Kluknave dňa 1-ho augusta jedon besný pes uhryzol Jozefa Štefana a Jána Medveca, obydva robili v krompachskej železnej fabrike. Cielom liečenia odviezli ich do Budapešti do Pasteurovho ústavu. — V Osturni dňa 6-ho augusta hrom zabil 11 ročnú dcéru Jána Mudránya menom Mariu. Nebožiatko, práve husy páslo. — Vo Veľkom Slavkove sa dňa 2-ho augusta bitka strhla medzi cigánmi, pri čom jedon z nich, menom Ondrej Csonka, tak veľké rany utrpel, že už na štvrtý deň zomrel. — Vo Felkej sa dňa 6. augusta Ján Mucsko obesil. Príčina bola zaiste slabá a či žiadna viera. — V Starej Vsi si zasnúbil Ondrej Nalepka stolársky majster slečnú Annu Gürsching, dcéru tamojšieho váženého obuvníckeho majstra Adolfa Gürschinga. Blahoželáme! — Žiaľbohu, aj v ostatné dni sme len daždivého času mali. Keby sme nedôverovali v milosrdenstve Božom, by nám už do zúfania išlo. Boh je dobrotivý a pomôže nám aj v tejto biede. Ľudia by sa ale nemali Boha zpúšťať a mali by vždy na to pamätať, že kto Boha opúšťa, toho Boh tiež opustí a taký je ztratený pre časnosť a večnosť.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

HOSPODÁRSTVO.

Vývoz ovocia.

Pri vývoze, alebo rozposielaní ovocia na isté miesta verejného tržišťa najviacej od toho závisí, ako ho zaobalujeme.

Kto chce, aby na dlhšiu cestu poslané ovocie v neporušenom stave dorazilo na patričné miesto, pri zaobalovaní musí ohľad brať na jakosť ovocia. Každý druh ovocia treba nám tak zaobaliť, aby žiadnej urážky neutrpelo. Zaobalenie krom toho aj svojim zovňajškom má vábiť obecenstvo ku kupovaniu ovocia, musí byť preto poriadne a vkusné. Ku vývozu ovocia najlepšie sa hodia z jedlových dosák sbité truhličky. Pri doskách ale, z ktorých také truhlice sbijame, na to máme pozor dávať, aby neboly smolou nasiaknuté. Tie truhličky môžu byť tak veľké, aby sa do nich 25 do 30 kilov na príklad jablk zmeštilo a nech sú radnej širšie a dlhšie, ako vyššie.

Krom truhličiek potrebujú pri vývoze ovocia košíky. Medzi týmito sú zas košíky dlhasté, cieľu primeranejšie, ako okruhlé a to preto, že sú pevnejšie, nemožno ich ľahko zgniaviť a pri vývoze zaujímajú menej mesta.

Ku pakovaniu ovocia v truhličkách, alebo v košíkoch dobre sa hodí suchý mach, na drobno porezaná ovsenná slama, sečka, čisté a smolou nenasiaknuté rezliny, piliny, čistý papier a papierové ostrížky.

Pri pakovaní treba na to ohľad brať, akého mäsa a akej kôrky je ovocie. Tvrdého mäsa jablká a iné ovocie tohoto druhu tak pakujeme cieľu najprimeranej, keď na dno truhličky, alebo košíka posteľeme najprv hrubšiu vrstvu suchého machu, sečky, alebo pilin a na to položíme ovocie vo dvoch radoch, každé jablko na príklad pekne jedno vedľa druhého. Na tie dva rady môžeme potom ovocie klásť bez riadu, lež tak, aby každý priestor bol vyplnený. Keď sme truhličku, alebo košík asi do 15 centimetrov od kraja naplnili, vtedy položíme na to zas dva rady ovocia, pekne jedno vedľa druhého, na vrch posteľeme zas hodne machu, sečky, alebo pilin natoľko, že truhličku, alebo košík len tak môžeme vrchnákom zatvoriť, keď ich hodne potlačíme. Pri pakovaní ale musíme aj na boky truhličky, alebo košíka postlať, aby sa ovocie neurazilo.

Mäkého mäsa a fajnej kôrky jablká a ovocie podobného druhu, zakrútiť treba po jednom do fajného mäkeho papiera, alebo na každú vrstvu položiť hodne mäkeho steliska.

Ovocie na stôl, ako marbule, brezkyne, len v dvoch vrstvách ukladáme do truhličky, alebo košíka a každý kus osobytne zakrútime do dvojeho hodbavného pa-

piera, krom toho každý prázdny priestor v truhličke, alebo v košíku vyplníme papierovými ostrižkami, alebo vatou. Tohoto druhu ovocie oberať treba zo stromov ráno, alebo večer, prv než celkom dozreje. Keby sme celkom zrelé marbule, alebo brezkyne pakovali k vývozu, zhubia sa na ceste.

DOPISY.

Stará Ves (Szepesófalú, Spišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresfane».

Ako som slúbil, znovu sa len zaoberám s tým centrom našej Magury. Aby ctení čitatelia tak terajšie pomery staroveské poznali a spolu aj o tom známost mali, čo dejepis o Starej Vsi naznačil.

Stará Ves je už veľmi stará obec, čoho dôkazom je to, že tam je fara už od roku 1200. Je tam pekný, veľkolepý, starý kostol, akého sotva vidno po obciach; pred pár rokami bol obnovený. Na kostolnej veži sú i hodiny. Veľký obraz hlavného oltára, ktorý nanebevzatie prebl. Panny Marie vyobrazuje, je podľa mienky jedného umeloznalca veľmi cenný. Pekná je aj krstedlnica, z červeného mramora. V deň premenenia Krista Pána je v smrtnici veľký odpust. Dávnejšie, keď ten odpust s jarmokom bol spojený, bolo v Starej Vsi v ten deň aj päťtisíc ľudí. Toho roku, keď ľudia pre ustavičné dážde sotva sú vstave dovážať seno, bolo o mnoho menej ako v ostatné roky. Ku svätým sviatosťam pristúpilo asi poldruha sto ľudí, inokedy o mnoho viac. Vo sviatok nanebevzatia Panny Marie bol zase vo farskom kostole odpust, ale už o mnoho menší.

V Starej Vsi, ako v stredí Magury, je okresný súd s pozemkovým úradom (Grundbuch), slúžňovský úrad, berný úrad (Steueramt), poštový, telegrafický a telefonový úrad, sporiteľna; potom sú financi a žandári.

Z celej Magure sa len v Starej Vsi odbyvajú jarmoky a to sedem rázy do roka. Na ostatnom jarmoku bolo statku do 600 kusov, do toho rátajúc už aj kone, ošípané a ovce; z toho predalo sa 148 kusov rožného statku, 140 kusov ošípaných, 6 koní a 4 ovce. Každý druhý utorok býva trh.

Aj v dejepise najdeme Starú Ves. Tam sa odbyvali dve vážne diplomatické udalosti. V Starej Vsi sa spojili roku 1107. uhorský kráľ Koloman a poľský kráľ Boleslav III. proti cisárovi nemeckému Henrikovi V. a proti Svatoplukovi kráľovi českému. Smluvu uzavierajúce stránky sa zaviazali, že proti spoločnému napad-

nutiu týchto dvoch ostatných, vzájomne si pomáhaf budú. — Koncom februára roku 1474. v Starej Vsi uzavreli pokoj kráľ uhorský Matej a poľský kráľ Kazimír. V smysle toho uzavretého pokoja kráľ Matej sa zriekol svojho lodomerského vydobytia a čo sa Českej týka, tri ročné prímérie prijali. — Roku 1849. 60 tisíc ruských vojakov tiahlo prez Starú Ves. Rakúšanom prišli na pomoc, proti ktorým naši honvédi tak hrdinský bojovali.

Aj to je spomenutia hodné, o čom ešte málo kto vie, že Stará Ves už aj katolíckej cirkvi dala dvoch vysokého postavenia mužov. A síce boli už dvaja biskupi, ktorých Stará Ves porodila. Jedon, menom Kalaki, vo Veľkomvárade bol biskupom, a druhý, menom Majersák, sedel zase v meste Kelece v Rusko Poľskej na biskupskom stolci.

Blízko Starej Vsi je na uhorskej strane nedecký zámok a na poľskej strane, oproti nedeckému sú rupy čorštinského zámku. Pekné výlety môcť robiť zo Starej Vsi ku Červenému Klástoru, na Šmrdzonky (kúpeľ), na krásne poľské Tri Koruny (vrch), ku rumom zámku sv. Kunigundy s jej sochou a pustovníkom a na riekú Dunajec, alebo na brehu tej rieky do chyrného, liečivého poľského kúpeľa do Ščavnice. Čarodejná je na tých teraz spomenutých miestach príroda. Tie miesta by si každý čitateľ aspoň raz za života mal pozrieť. Urobte to, nikdy neobanujete! Vyvedme na tie miesta i našu mládež. Naučí sa tam obdivovať všemohúcnosť Božiu a veľkolepé diela našich predkov. Z ďaleka prídu obdivovať krásu nášeho vidieka ktorá nás — haňba pre nás — zholá nič nezaujima.

Končím už môj dopis a s tým spolu aj opis centrum našej Magury. Viac som sa doteraz nemohol dozvedieť. Keďby som dačo mýlne bol udal, alebo keďby dakto ešte čo vedel zaujímavého o terajších pomeroch Starej Vsi, či o jej minulosti, veľmi prosím to napraviť alebo udať v týchto milých novinách.

Ďakujem pánu Redaktorovi za uverejnenie, na druhý ráz prosím zase o miesto pre opis inej obce.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Ten istý, čo v minulom čísle.

Niemes (Čechy).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresfane».

Ja som rodák z Trenčianskej od Bánoviec z Veľkej Slatiny a na veľul bývam v Čechách, kde som na letnej práci a gazdom robotníkov. Každú sobotu a nedeľu čítavam nášho milého «Krešťana», z ktorého som sa dozvedel, ak smutná udalosť prihodila sa v Lučke. Predniesol som to hneď svojim spolupracovníkom, ktorí pre tých nešťastných pohorelcov složili v mene Božom maličkú oferu a ku tejto dali: Ján Fabula 5 kor., Ján Mikuš 1 kor., Štefan Benyó 1 kor., Ján Košík 50 hal., Matilda Hromadka 50 hal., Jozef Jakubik 60 hal., Jo-

zeť Richtárik 40 hal., Ján Tuchiňa 40 hal., Štefan Baczó 40 hal., Ján Mokran 40 hal., Maria Behul 40 hal., Maria Nedbal 40 hal., Anna Matejka 40 hal., Anna Fabula 40 hal., Anna Dvorszky 40 hal., Matúš Matejka 30 hal., Ján Gergel 30 hal., Maria Bubeník 20 hal., Zuzanna Jakubik 20 hal., Katarina Holly 20 hal., Katarina Zsember 20 hal., Anna Jakubecsek 20 hal., Maria Bajesik 20 hal., Jozef Krizsán, 20 hal., Maria Gergel 20 hal., Ján Gursó 20 hal., Maria Zsember 20 hal., Ignác Krizsan 1 kor., Ján Trnka 1 kor. Táto malá sberka činí súhrnom 16 korún 80 hal. — Je toto síce neni mnoho, lež obetujeme to zo srdca a prajeme, aby všemohúci Boh zachránil svoj ľud od nešťastia požiarov.

S kresťanským pozdravom

Ján Fabula, gazda robotníkov.

*

Velebný pán Honorius *Frašťacký* s radosťou prijal výšykázaných 16 korúd 80 halierov a ochotne rozdelil medzi najchudobnejších vyhorelcov mojš-lučanských, ktorí nepresanú modlí sa ku Všemohúcemu, aby túto obeť jejich dobrodincom vynahradil stonásobne.

Námestó.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Už od dávneho času čítavam tento mne tak milý časopis a s detinskou zvedavosťou obzerám dopisy, či tiež nezočím pár riadkov z tohoto vrchami obklúčeného mestečka. Čakám, s nádejou čakám, lež žiaľ Bohu, dosiaľ ešte ani jedného slovička som sa nedočkal. No, keď je tomu tak, umienil som si teda, že aspoň ja sdelím pár riadkov o tunajších pomeroch; nech sa dozvedia čtení čitatelia nášho obľúbeného časopisu, ako neživame v tomto vrchami obklúčenom kraji.

Naše mestečko leží pri Bielej Orave, ktorážto je taká bezúzdna, že počas veľkého príváľu, lejáka inokedy dosť ticho plynúce vlnky vztekly dobíjajú brehy, až ich premôžu a potom majú slobodnú cestu, tak že veru na nižnom konci domy s reťazmi a povrazmi priväzujú. Vtedy riadne aj cez mesto bystro utekajúci potok zanechá svoje obmedzené brehy a tak úbohým nižňanom ešte viac strachu narobí. Ostatne táto «šedivá» Orava veľmi je bohatá na ryby a naši páni úradníci a kancelisti po úradných hodinách majú sa s čím zamestnávať.

To naše mestečko bolo kedysi bohaté, keď ešte za oného času dobre šlo pláteníctvo, lež teraz už iné časy neživame. S hlivením tohoto pláteníctva moc škody utrpelo naše mestečko, pretože to bolo najhlavnejším prameňom dôchodkov tunajších obyvateľov.

Lež «časy sa menia» hovorí príslovie. Teraz už nevidno s vysúkanými fúzama hrdo prechádzajúcich sa plateníkov, ktorých palce len sa tak blišťaly od rídzozlatých prstenov a na vestách len sa tak usmievaly

strieborné gombiky a zlaté, strieborné retiazky. — Ich miesto zaujali roľníci, a ak sa ešte kde-tu nájdu, tí veru slabo vyzerajú.

Nuž ale keď píšem o obyvateľoch, nútno mi je sdeliť, že koľko jest tu židákov. Všetkých tuná žijúcich duší byť môže asi 1700, zpomedi ktorých 400 je židov.

Čo sa politického presvedčenia týka, veru smutným srdcom sdelujem, že tie Skyčákové figle veľmi obvinuly našich občanov, ale chvála Bohu, už prichádzajú k rozumu, vidia, že sú prevedení, že sú to len také na stenu maľované obrazy, z ktorých človek nič nemá, ba len škodu. Ale nútno mi je jedno-druhé sdeliť, od čoho tak vytriezveli, čo bola za príčina, že sa im už raz oči otvorily. Skyčákoví prívrženci už sa tak domnievali, že niet väčších a múdrejších pánov nad nimi, i štúrali svoje nosy tam, kde im nebolo treba. Totižto aj mesto chceli opanovať a na zasadnutiach mudrakovali a špekulovali, kým chudobné mesto do zlého položenia neprivedli.

Vec sa má nasledovne: Naši občania, to jest len urbarníci vystavili si plynny mlyn s pilou a dali ju do prenájmu jednému židákovi, s ktorým urobili kontrakt, že cez desať rokov jemu budú predávať horu. Nuž ale tak sa stalo, že na navrhovanie jedného «poručíka» Skyčákovho inému predali horu. Ale židák podľa kontraktu zažaloval milých námestovcov a pýta si 4000 zlatých vynáhradné. Žaloba ešte stojí, ale jako je predvídané, veru milý židák udrží pravdu a mestečko o toľko bude mať menšiu kapsu.

Teraz to už uznajú naši občania, že to zle navrhoval ten «poručík» a hromžia naň a na celú bandu. Nuž ale kedy že tí čo múdreho vykonali? A to je len jedna príčina, pre ktorú sa odvrátili naši občania od tých vtákov, ale jesto tých aj viac, tak že si cítia zem horeť pod nohami.

Ale myslím, že terajším časom to už dosť bude potom na budúce, jak mi dovolíte, nuž ešte jedno-druhé môžem sdeliť.

S Bohom!

Mladík, verný bojovník za kresťanské zásady.

Velká Lovča.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Smutnú novinu z nášeho kraju musím na vedomie dať čitateľom nášeho «Kresťana». Dňa 20. júla totiž ponad našou hronskou dolinou tiahla hrozná búrka. Blesky sem-tam križovali, takže i tie najtvrdšie srdcia na všemohúceho Boha pomysleť musely. V každom okamžení sa očakávalo, že hrom kde-tu zapáli. A skutčne, hrom zarachotal nad Dolňou Trnavkou, udrel do domu Rendekovho, ktorý vzdor veľkému dažďu hneď sa plameňom chytil. Kým hasičia z okolia nešťastným na pomoc dobehli, asi jedna tretina obce stála v pla-

meni. Dážď, čo husto pršal, len tolko osožil, že nabieranú vodu do strekáčov zpotrebovali. Ináč keby nebolo bývalo hasičov, bola by snáď celá obec na popol zhorela. Chudáci vyhoreli boli z väčšej čiastky v žatve na Dolniakoch. Neboráci, majú dvojnásobnú škodu, bo museli prácu opustiť a ponáhľat sa domov, aby si domky vystavili. Dňa 31. júla zas v opatovskom chotáre zhorel kapitulský dom, v ktorom býval jáger toho pántva. V našej obci sa 18. júla ešte aj iné nešťastie stalo. Zatopil sa v Hrone jeden veselý chlapík, ménom Ján Koza, ktorý do flašky rád pozeral a zaiste podgurážený chcel sa na člku cez vodu previesť, jeho ťažká hlava ale prevážila ho do vody. Povedal som o ňom, že bol veselý chlapík, lebo keď išol po ulici, vždy na prstoch hvízdal a pri tom aj podskakoval, ľúbilo sa to nado všetko chlapcom, ktorí zároveň s ním hvízdali a kolo neho podskakovali. Ostala po ňom vdova a dvaja chlapci, z ktorých jeden je hluchonemý. Majetku po ňom málo ostalo, lebo skoro všetko cez hrdlo preliat.

Úroda je u nás obstojná, len krmu máme málo. Veď ale príslovie hovorí: «Nebolo tak mnoho, že by sa neminulo, ani tak málo, že by dosť nebolo». Len aby nás dobrotivý Pán Boh od nešťastia požiarov zachránil ráčil.

S Bohom!

Martin Hlaváč, roľník.

Od Trenčína.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

My bydlíme neďaleko Trenčína; máme veľmi poriadneho pána notára, ktorý nie len na jazyku, ale i v skutkoch má pred očima zákon, dľa ktorého stoliční a krajinskí úradníci nesmú pri voľbách kortešovať. On nekortešuje, lež len svedomite úraduje. A to je tak aj v poriadku. Všade by to malo tak byť! — Tá všetkej bohabojnosti zbavená strana národnárska tu nemá pôdy. Náš duchovný otec všestranne sa stará o nás.

S úctivým pozdravom

Ján Vesel, kolár.

Od Veľkých Šurán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Ani nepamätám, že by sa bol kto od nás ohlásil v novinách. Nám je dobre! pôdu máme masťnú, nuž veľmi sa nestaráme o noviny; preto ale, keď príde voľba, vždy sme poriadní ľudáci. Na našom kraji sa veľmi málo najde podlých Judášov, ktorí by s tými hnusnými liberálcami zkazonosnými držali. Náš pán hl. slúžny Belko Fridecky je poriadny človek, on necení ľudí dľa toho, či je kto ľudákom alebo liberálom; vidno, že je on múdry a svedomitý úrnik.

S Bohom!

Cukrový robotník.

Z Egerszegu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

My sme občania maďarského jazyka, preto ale aj slovenský dobre mlúvime, ponevác okolo nás slováci bydlia. Pri poslednej voľbe poslanskej sme sa špatne držali, Jožo Hroso rychtár nás zvrhol a od ľudovej strany odtrhol. Teraz sa už bijeme v prsia, viac sa to nestane. Hroso vždy len s liberálnymi bruchopasníkami drží, ktorí ľúbia masťné hrnce vylizovať. My len na to chceme od tohto času hľadať, aby sme mali svedomia čisté a spokojné. — My tu máme aj úverkový spolok, na jeho čele je pán farár Janko Vida. Učiteľov máme obydvoch poriadnych ľudákov. Pán notár, čo poriadny úradník, sa nemieša do politiky. S Bohom! *J. Kuna.*

Z Merašíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

My sme hrdí na svojho Nemca rodáka, Eudevita Gróne, ktorý mohol dnes už kapitulníkom byť, lebo bol duchovným správcem, neskôr ale podriaditeľom semenišťa v Baňskej Bystrici: on ale nasledujúce hlas svojho svedomia, chcel ísť za missionára. — Ponevác ho neprepustil pán biskup, šiel na faru. Asi pred päťdesiatimi rokami sme sem dovandrovali z Nemecka, a tento jediný sa vydaril za kňaza. Síce aj s Čerman jeden polnemeč, akýsi B. Karol bol už prijatý za klerika, neskôr ale sa vyzliekol, k železnici šiel, ale čo chosňa, keď si teraz v Prešporku luteránku berie za ženu. Snáď zabudol na výpoveď sv. Písma: Čo osoží človekovi, keby si aj celý svet získal, pritom by ale na duši škodu utrpel. Ináč je u nás ticho. Táto fara je roztratená, jako židia bez rabína, sú tu samé filiálky a pustatiny. Kto má hlas, je každý poriadnym ľudákom. Poriadni krestan ani nemôže byť oplanom, švihákom. Odvyslí loptosi môžu variť v koši. S Bohom! *Ján Gr.*

Z Krúšoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom milom «Krestan»-e.

Krúšovce ležia na dakoľko vystrelení od Veľkých Topolčian k polnoci. U nás je farárom Ján Markovič, kaplánom ale jeden Maďar. Túžebne očakávame uvedenie Jednoty Katolíckeho Ludu. Náš poriadny ľud je vždy verný zástave ľudovej strany. Len keby «Krestan» bol lepšie rozšírený, zakiaľ sa sem národnárske spisy nedostanú. Úrodu sme nemali veľmi výhodnú, a veď náš chotár je výborný. Nám je ešte vždy ľúto za pánom kaplánom Kubiczom, ktorý tu asi šesť rokov veľmi blahodarne účinkoval. Čo sú spolky, všetky on poza-

kladal. Boh ho požeňnaním sprevádzaj po cestách zemského putovania. Mimoriadne veci sa tu neudajú, a preto zatvárať svoj list a zostávam s úctou

Remeselník.

Rozmary a žarty.

Prečo ho ubil. Sudca: Čo vás k tomu pohlo, že ste svojho kamaráta v noci tak ubil?

— To sa takto stalo, prosím ponížene. Snívalo sa mi o brinzových halúškach, ktoré ja mám tak rád, že by kedykoľvek za ne umrel. Sen bol krásny, bol som ako, vytržení, práve stokýňam na vydličku, keď tu zrazu ten lotor zhurtuje a ma — zobudí... Ba divím sa slávny súd, že som ho ešte lepšie neubil, keď mi zpred úst — brinzové halúšky odtrhol.

Na ochotníckom koncerte. A: Čo poviete k tej muzike?

B: Rád by som mal desať usí, aby som všetku — zapchať mohol.

Zvláštne znaky. Žandar ku holičskému učňovi:

— Ty si holil toho galgana? Či nemá dajaké zvláštne znaky?

Učeň: Áno má! Sedemrázy som ho porezal.

Múdry pes. O takomto múdrom psovi sa skutočne môže povedať, že je pol človeka.

— Teda si ty — za dvoch psov.

Všetkojedno. Čo? Zase nové šaty? — hovorí manžel ku svojej polovici.

— Nermúť sa, to som z vlastného vaku vyplatila.

— Naozaj! a od koho si dostala peniaze?

— Predala som tvoj zimník.

V krčme. Vojtech Koval približuje sa k svojmu kmotrovi Valkovi a hovorí:

— Dobré že sa stretnem s vami, požičajte mi 20 korún.

Kmotor: Vidíte len 10 korún mám.

Vojtech Koval: Nerobí nič, dajte sem tých desať a dlžen mi budete ešte desať.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Jubilárna ľudová púť do Lourdesu. S povolením najvyššej vrchnosti cirkevnej arcibiskupstva vedie prevelebný pán August Sipos, kaplán (Budapest, IX., Bakács-tér 13. fara) — Ceny: II. trieda 250 korún, III. trieda 140 korún. Odcestuje sa z Budapešti dňa 30-ho augusta r. 1908. Príhlasy sa prijímajú do 15. augusta roku 1908. Podrobným programom poslúži výš spomenutý vodea púte.

Odkazy redakcie.

Fr. K. K. Ozaj nevieme, kde sú k dostaniu otáčkové knihy. Snáď sa to dozvieme.

Dopisovatelia Nitriansko. Pekne ďakujeme.

J. T. T. Blahoželáme k vymenovaniu.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 14. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 22.70—23.65, stolnobelehradská K 22.50—23.45, peštianska K 22.50—23.45, banátska K 22.70—23.65. — Raž: prvotriedna K 18.80—18.90, druhotriedna K 18.60 do 18.70. — Jačmeň: prvotriedny K 15.40—15.70, druhotriedny K 15.00—15.40. — Proso: K 00.00—00.00 — Ovos: prvotriedny K 16.60—16.80, druhotriedny K 16.20 do 16.50. — Kukurica: Kor. 15.65—15.60. — Repica: 32.45—32.70 K.

Múka pšeničná:

e.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.40	171.0	16.80	16.50	16.20	15.00	15.40
			e.	7	7½	8	
			K	14.40	13.20	8.00	

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5.98, hrubé K 5.90.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 22.00—24.00, fazuľa strakavá K 14.00—15.00. — Hrach: nelúpaný, čistý K 00.00—00.00, lúpaný K 23.00—43.00. — Šošovica: čistá K 35.00—60.00. — Konopné semä: K 25.00— —. — Mak: K 58.00—59.00. — Rasca (kmin): Kor. 115.00—116.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140.00—141.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122.00—123.00, 3-kusová K 128.00—129.00, vidiecka K —. —. — za 100 kilogr.

Ďateľinové semä: Červená ďateľina K 000.00—000.00, lucerna jasnozorná K 000.00—000.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9.50—0.00, bosenský (z r. 1907.) K 14.00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 12.00—13.—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 11.25— —. — po 50 kilogramoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36.50, fiumánsky White-Star (***) K 30.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 79.50 do 80.00, kockový K 81.50—82.00, žltý K 79.50—80.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 162.00 do 162.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—52.00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.50, žlté K 5.00—5.20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 77—78, od Tisy K 77—00, sedmohradské K 73—74 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čajú K 2.20—2.50, k vareniu K 1.40—1.60, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.36—1.50 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.50—2.40, sliedky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Za čistotu 30.000 korun.
záruka

SCHICHT
jeleňa mydlo je najlepšie.

Schichtové jeleňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa môže ku všemožným celom čistenia: K osobnému čisteniu, ku praniu najtajnejšej a hrubej bielizne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbového náradia, pokrovcov, domácich zvierat atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanej hmoty.

Pýtajte si
zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vybrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.
Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný lifierant Brúx číslo 1388 (Čechy).
Švajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.—
Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborne remontoir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazí.

Majetok na predaj!
v Trenčianskej stolici blízko hradskej medzi Bellušou a Provážkou Bysricou a sice: 8 jochov vnútornosti, 255 jochov roli, 100 jochov lúk, 96 jochov pasienku, 96 jochov hôr. Majetok tento sa lebo v celosti, lebo v 50 jochových parcelách odpredá.
S potrebným ešte snád vysvetlením s ochotnosťou posluži gazdovské riaditeľstvo tehožto majetku.
Pánstvo v Alsóogyoród (Dolnie-Lieskove) Trencsénmegye.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!
Ludvik Kállai motor dielňa
Budapest, VI., Gyár-u. 28.
Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež
elektrické benzinlokomobil stroje ku mláthe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.
!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!
!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.
Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku sietinám atď.
O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva správy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzšie migrén-hlavybolenie. = **Gena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Liačou Stephaneuma n.č. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Oznamy prijíma
administrácia =

KREŠTAN

: BUDAPEST:
Szentkirályi-u. 28.